

ЛІТЕРАТУРА:

1. Балабаєва З.В. Державна регіональна політика : сучасний стан та реальні потреби / З.В. Балабаєва // Регіональна політика та регіональний розвиток в Україні : матер. П-го ВЕБ-семінару для представників вищих навчальних закладів, органів публічної влади, громадських організацій (м. Одеса, 22 трав. 2014 р.). – О. : Одеський РІДУ НАДУ Президентів України, 2014. – С. 3–5.
2. Європейська хартія місцевого самоврядування від 15.10.1985 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon.rada.gov.ua/go/994_036.
3. Корявець М.А. Роль децентралізації для регіонального розвитку в Україні / М.А. Корявець [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://pfirs.org/publikatsiji/item/31rol-detsentralizatsii-dlia-rehionalnoho-rozvytku-v-ukraini.html>.
4. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР // Офіційний вісник України. – 2010 р. – № 72/І. – Спец. вип. – С. 15. – Ст. 2598.
5. Бориславська О.М. Децентралізація публічної влади : досвід європейських країн та перспективи України / [О.М. Бориславська, І.Б. Заверуха, А.М. Школик та ін.]. – К. : Москаленко О.М., 2012. – 212 с.
6. Wiktorowska A. Prawne determinante samodzielności gminy. Zagadnienia administracyjne / A. Wiktorowska. – Warszawa : LIBER, 2002. – S. 49.
7. Пашков В. Сутність та основні моделі децентралізації управління вищою освітою у зарубіжних країнах та в Україні / В. Пашков // Порівняльно-педагогічні студії. – 2014. – № 1(19). – С. 81–91.
8. Децентралізація чи централізоване управління? Освіта у світі [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://pedpresa.ua/126611-126611.html>.
9. Act No. 111/1998 Coll. on Higher Education Institutions and on Amendments to Other Acts 61 (The Higher Education Act) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.msmt.cz/uploads/Areas_of_work/higher_education/Act_No_111_1998.pdf.
10. De Boer H. Higher Education Governance Reform Across Europe / H. De Boer, J. File. – Enschede : CHEPS, University of Twente, 2009. – 31 p.
11. Дегтярьова І. О. Децентралізація та демократизація управління вищою освітою у Чеській республіці / І.О. Дегтярьова // Актуальні проблеми державного управління. – Х. : Магістр, 2015. – № 2(48). – С. 184–192.
12. Концепція гуманітарної політики Харківської області до 2020 року : рішення Харківської обласної Громадської гуманітарної ради протокол № 1 від 16.03.2012 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://search.ukr.net/?go=http%3A%2F%2Fdnio.kh.gov.ua%2Fwp-content%2Fuploads%2F2014%2F12%2FKontseptsiya1.doc>.

УДК 342.59

**ОПТИМІЗАЦІЯ ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ СТРУКТУРИ ФІСКАЛЬНИХ ОРГАНІВ УКРАЇНИ
З УРАХУВАННЯМ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ДОСВІДУ**

Олійник О.Д., к. ю. н., доцент
кафедри оперативно-розшукової діяльності
Університет державної фіскальної служби України
Колосовський Є.Ю., к. ю. н., доцент
кафедри оперативно-розшукової діяльності
Університет державної фіскальної служби України

У статті досліджуються питання організаційної структури фіскальних органів України та держав – членів Європейського Союзу. Наводиться характеристика діючої моделі організаційної побудови фіскальних органів України, окреслюється рівень її ефективності. Здійснюється аналіз функціонування та особливостей організаційної структури фіскальних (фінансових) органів розвинених країн Європейського Союзу, зокрема Польщі, Латвії та Німеччини. Пропонуються рекомендації та заходи щодо покращення організаційної побудови Державної фіскальної служби України з урахуванням досвіду передових держав Європи.

Ключові слова: *фіскальні органи, територіальні органи, організаційна структура, центр обслуговування платників, адміністративні послуги, електронне оподаткування.*

В статье исследуются вопросы организационной структуры фискальных органов Украины и государств – членов Европейского Союза. Приводится характеристика действующей модели организационного построения фискальных органов Украины, определяется уровень ее эффективности. Осуществляется анализ функционирования и особенностей организационной структуры фискальных (финансовых) органов развитых стран Европейского Союза, в частности Польши, Латвии и Германии. Предлагаются рекомендации и мероприятия по улучшению организационного построения Государственной фискальной службы Украины с учетом опыта передовых государств Европы.

Ключевые слова: *фискальные органы, территориальные органы, организационная структура, центр обслуживания плательщиков, административные услуги, электронное налогообложение.*

Oliinyk O.D., Kolosovskiy Ye.Yu. OPTIMIZATION OF THE ORGANIZATIONAL STRUCTURE OF THE FISCAL AUTHORITIES OF UKRAINE, TAKING INTO ACCOUNT EUROPEAN EXPERIENCE

The article examines the question of the organizational structure of fiscal Ukraine and Member States of the European Union. An description of the organizational structure of the current model of fiscal Ukraine, defined as the level of efficiency. The analysis of the operation and features of the organizational

structure of fiscal (financial) of the developed EU countries, including Poland, Latvia and Germany. The recommendations and measures to improve the organizational structure of the State Fiscal Service of Ukraine on the experience of advanced countries of Europe.

Key words: *fiscal authorities, territorial authorities, organizational structure, service center taxpayers, administrative services, electronic tax.*

Постановка проблеми. На сьогодні організаційна структура фіскальних органів України є досить розгалуженою та складною, що ускладнює процеси адміністрування платежів та доступ клієнтів до отримання адміністративних послуг і сервісів. Враховуючи політичний курс України до стандартів Європейського Союзу, одним із першочергових завдань науки і практики сьогодні є оптимізація організаційної структури фіскальних органів України.

Стан розробленості питання. Питання організаційної структури фіскальних органів України досліджували вчені адміністративного права, серед них можна назвати В.Б. Авер'янова, О.О. Бандурку, О.П. Дзісяка, В.К. Колпакова, Н.А. Маринів, В.П. Петкова, О.П. Рябченко, Т.В. Сараскіну та інших.

Мета роботи полягає у тому, щоб запропонувати та обґрунтувати концептуальні засади вирішення проблеми організаційної структури фіскальних органів України, звертаючись до позитивного досвіду держав-членів ЄС.

Виклад основного матеріалу. На сьогоднішній день організаційна структура фіскальних органів України є трирівневою. Вона включає в себе центральний рівень, регіональний та районний рівень. Центральний рівень фіскальних органів нашої держави представлений центральним апаратом – Державною фіскальною службою. Територіальними органами ДФС на регіональному рівні є 25 головних управлінь ДФС в областях та м. Києві; 25 митниць ДФС в областях та м. Києві; Міжрегіональне головне управління ДФС – Центральний офіс з обслуговування великих платників, якому підпорядковано сім Спеціалізованих державних податкових інспекцій з обслуговування великих платників у Дніпропетровську, Донецьку, Запоріжжі, Луганську, Львові, Одесі, Харкові; Енергетична митниця ДФС та три спеціалізовані департаменти і органи ДФС (Спеціалізована лабораторія з питань експертизи та досліджень ДФС, Департамент спеціалізованої підготовки та кінологічного забезпечення ДФС і Інформаційно-довідковий департамент ДФС). Районний рівень фіскальних органів України представлений 318 податковими інспекціями та їх відділеннями, а також митними постами [2]. Також у структурі територіальних органів ДФС України діють так звані фронт-офіси – Центри обслуговування платників. Вони є постійно діючими робочими органами фіскальної служби, в яких надаються послуги структурними підрозділами територіального органу Державної фіскальної служби, відповідальними згідно з функціональними обов'язками за надання адміністративних, консультативних та інформаційних послуг, прийняття звітності, вхідної кореспонденції та видачу ключів електронного цифрового підпису. На

сьогодні в структурі органів ДФС функціонує 539 Центрів обслуговування платників, які надають 96 адміністративних послуг.

Окрім розгалуженої структури самих фіскальних органів України, внутрішня організаційна структура цих територіальних органів є також досить широкою. На сьогодні в центральному апараті ДФС функціонує 27 різноманітних департаментів, кожен з яких складається з декількох управлінь, які, у свою чергу, складаються з відділів. На регіональному рівні внутрішня організаційна структура територіальних органів практично повторює організаційну структуру центрального апарату, але у вигляді управлінь, відділів та секторів. При цьому на регіональному рівні територіальні органи ДФС представлені не лише Головними управліннями ДФС, а ще й окремо митницями ДФС, до складу яких теж входять управління, відділи та сектори. Внутрішня організаційна структура районних територіальних підрозділів ДФС дещо спрощена. Однак, окрім об'єднаних Державних податкових інспекцій, юрисдикція яких поширюється на декілька районів, на найнижчому рівні функціонують ще відділення цих ДПІ у кожному районі. Також не варто забувати і про митні пости, які підпорядковуються безпосередньо митницям ДФС.

Діюча організаційна структура фіскальних органів України унеможливорює проведення більш ефективного розподілу завдань між ними та раціонального управління людськими ресурсами. Значна кількість місцевих організаційних структур, які наділені правом самостійного управління майновими, фінансовими і кадровими ресурсами та виконують обслуговуючі завдання, що не пов'язані безпосередньо зі збором податків, зборів та інших обов'язкових платежів і обслуговуванням платників, є однією з головних причин слабкості нинішньої системи фіскальних органів. Оптимізація та покращення функціонування територіальних органів фіскальної служби, створення кращих умов для реалізації основних завдань у сфері адміністрування податків, зборів та обов'язкових платежів, примусового стягнення та контролю, і, насамперед, покращення якості обслуговування платників, вимагає, в першу чергу, внутрішнього організаційного зміцнення фіскальної служби, в тому числі шляхом консолідації деяких процесів на регіональному або центральному рівнях та усунення дублювання завдань організаційних підрозділів ДФС.

Відповідна структура фіскальних органів, при якій функції обслуговування та управління безпосередньо самими органами консолідується на центральному або регіональному рівнях, досить поширена в країнах Європи. При цьому на місцевому рівні основна увага приділяється функціям, пов'язаним напряму з обслуговуванням клієнтів та наданням адмі-

ністративних послуг. Наприклад, у Латвійській Республіці реформування системи її фіскальних органів шляхом оптимізації функцій Державної служби доходів і централізації деяких процесів розпочалося ще у 2009 році. Насамперед, було ліквідовано територіальні органи ДСД та розпочато створення однорівневої структури цієї служби. Також у структурі ДСД було створено Адміністративне управління, що дозволило централізувати процеси управління персоналом та забезпечення ресурсами. Для платників спростили і порядок оскарження рішень служби. Він став однорівневим і можливим лише у Генерального директора ДСД. На сьогодні ДСД Латвії – однорівнева, у структурі якої функціонує 31 центр обслуговування клієнтів та 31 пункт митного контролю на всій території Латвії. Схожі реформи у 2015 році розпочала і Республіка Польща, адже відповідні зміни допоможуть покращити обслуговування платників податків та зміцнити основні функції податкової адміністрації та митної служби.

Правовою основою реформування фіскальних органів Польщі став Закон Республіки Польща «Про внесення змін в Закон «Про митну службу», Закон «Про податкові управління та палати» та в деякі інші закони» від 15 січня 2015 року [3]. Основною метою запропонованих змін є підвищення якості управління людськими ресурсами в податковій адміністрації та митній службі, оптимізації рівня добровільного виконання податкових зобов'язань та покращення якості обслуговування платників податків шляхом консолідації процесів управління цими органами на рівні воеводств.

Структура фіскальних органів Федеративної Республіки Німеччина дещо відрізняється від структури фіскальних органів країн, розглянутих вище, що зумовлено її федеративним устроєм. Однак незважаючи на таку специфіку, функції, що пов'язані з обслуговуванням фіскальних органів та управлінням їх ресурсами, також в більшості консолідовані на регіональному (земельному) рівні. Структура земельних податкових департаментів схожа із структурою Федерального податкового департаменту, однак має певні відмінності, що пов'язано з особливостями кожної федеральної землі. У свою чергу, місцеві податкові органи, які є найнижчою ланкою податкової адміністрації Німеччини, можуть складатися з різних відділів, що залежить від особливостей конкретної місцевості. Однак підрозділи та спеціалісти, які входять до структури місцевих податкових органів, здійснюють функції, насамперед, щодо обслуговування платників, а також надання адміністративних функцій і податкових консультацій.

З метою належної реалізації державної податкової і митної політики з урахуванням сучасних тенденцій та особливостей розвитку України Державна фіскальна служба України у своєму Стратегічному плані розвитку ДФС України на 2015–2018 роки однією із стратегічних цілей визначила оптимізацію організаційної структури фіскальних органів. Основним заходом, необхідним для досягнення цієї мети, повинна стати реструкту-

ризація територіальних органів ДФС України шляхом ліквідації податкових інспекцій в окремих районах і містах та реорганізації територіальних органів (включаючи відокремлені структурні підрозділи), утримання яких економічно недоцільно [4].

На нашу думку, одним із першочергових напрямів удосконалення організаційної структури фіскальних органів України, враховуючи європейський досвід, повинна стати оптимізація територіальних органів ДФС, в тому числі шляхом консолідації допоміжних процедур, не спрямованих безпосередньо на обслуговування клієнтів. Консолідація на регіональному рівні, а по можливості – і на центральному рівні допоміжних процесів, що здійснюються в Головних управліннях ДФС, митницях ДФС та державних податкових інспекціях у сфері фінансового і кадрового обслуговування, управління активами та інвестиціями, публічних замовлень, інформаційного обслуговування, аудиту, контролю, комунікації та інформації з обмеженим доступом, повинна здійснюватися шляхом створення Головним управлінням ДФС і підпорядкованими державними податковими інспекціями спільного офісу на регіональному рівні. При цьому повноваженнями щодо виконання перелічених функцій необхідно наділяти начальників головних управлінь ДФС. Однак запропонована консолідація не повинна бути спрямована на ліквідацію державних податкових інспекцій як районних територіальних органів фіскальної служби. При цьому консолідація допоміжних функцій фіскальних органів, які не пов'язані безпосередньо з обслуговуванням платників та наданням адміністративних послуг, повинна здійснюватися не лише шляхом передачі їх з районного рівня на регіональний. Не варто забувати також про функціонування в структурі ДФС таких територіальних органів, як митниці ДФС. Ці структурні одиниці також наділені широким колом повноважень, пов'язаних з фінансовим і кадровим обслуговуванням, управлінням активами та інвестиціями, інформаційним обслуговуванням, комунікацією та іншими. Тому допоміжні процеси, які здійснюються структурними підрозділами митниць ДФС та не пов'язані з безпосереднім обслуговуванням клієнтів, також необхідно передати Головним управлінням ДФС.

Зменшення навантаження на територіальні органи ДФС на районному рівні дозволить їм приділити більше уваги обслуговуванню клієнтів, наданню адміністративних послуг та стати європейськими сервісними службами. Тому, на нашу думку, необхідно створювати на базі державних податкових інспекцій центри обслуговування клієнтів не лише як структурні елементи цих органів, а як самостійні органи ДФС. А людські ресурси, які були задіяні у так званих бек-офісах та здійснювали допоміжні функції, – перевести у фронт-офіси. Таким чином вдасться оптимізувати структуру фіскальних органів, насамперед, на районному рівні, підвищити якість управління людськими ресурсами та зменшити видатки Державного бюджету на утримання цих органів.

Таке реформування структури фіскальних органів України дозволить ефективно використовувати програму електронного оподаткування та запроваджувати усі її сервіси, які успішно функціонують в багатьох країнах Європи. Основною метою цього проекту є спрощення процесу адміністрування податків, зборів та обов'язкових платежів шляхом оптимізації внутрішніх процесів у фіскальних органах. Для досягнення цієї мети необхідно підвищувати ефективність обробки податкової інформації шляхом впровадження нових інформаційних систем, покращення внутрішнього електронного документообігу у фіскальних органах та спрощення процедури нарахування і адміністрування податків, зборів та обов'язкових платежів.

Результатами успішного функціонування програми електронного оподаткування є перехід від здійснення перевірки і вибірки «вручну» до двохступеневого контролю з автоматизованою системою аналізу ризиків та використанням усієї інформації про платника, яка наявна у фіскальних органах. Також електронне оподаткування дозволяє централізувати деякі процеси, пов'язані з обробкою даних та інформації, розширювати мережу центрів обслуговування платників та перелік послуг, які вони можуть надавати, а також електронізувати податкову документацію і управління деякими робочими процесами [5].

Створення центрів обслуговування платників як базових структурних елементів системи фіскальних органів України та розширення їх мережі дозволить не лише підвищити рівень управління людськими ресурсами, зменшити кількість необхідних для обслуговування службовців, відповідно і видатки Державного бюджету на утримання цих органів, а й покращити якість обслуговування клієнтів. Такі центри повинні стати сучасною системою обслуговування і підтримки платника податків, зборів та обов'язкових платежів. З цієї мети необхідно впроваджувати нові та вдосконалювати існуючі процедури і сервіси, які надаються ЦОП, в таких сферах: управління податковою інформацією; стандартизація праці фіскальних органів щодо надання послуг платнику; підтримка платника в індивідуальних справах.

Система підтримки платника податків, зборів та інших обов'язкових платежів, яку надаватимуть ЦОП, повинна включати в себе: інформування платника про його права та обов'язки відповідно до законодавства України; роз'яснення критеріїв та умов, що можуть впливати на вибір особливих форм оподаткування; надання консультацій щодо застосування податкових форм і документів.

Лише ефективний обмін інформацією між платником та фіскальною службою, а також всередині самих фіскальних органів, обов'язкова стандартизація роботи щодо безпосе-

реднього обслуговування клієнтів та запровадження способу обслуговування платника в його індивідуальних справах дозволять організувати дієву та ефективну систему підтримки платника і тим самим зміцнити знання і податкову свідомість громадськості та підвищити рівень добровільного виконання податкових обов'язків.

Можна зробити висновки, що така структура митних органів ДФС призводить до значного дублювання функцій, нераціонального використання ресурсів фіскальних органів, як людських, так і матеріальних, та збільшення видатків Державного бюджету на утримання цих органів.

Тому в результаті оптимізації структури територіальних органів ДФС необхідно всі допоміжні процедури, які здійснюють митні органи ДФС та які не пов'язані безпосередньо з обслуговуванням клієнтів, консолідувати на рівні Головних управлінь ДФС України. У повноваженнях митниць ДФС залишити лише контрольні функції та функції, пов'язані з адмініструванням платежів та протидією митним правопорушенням. У свою чергу, адміністративні послуги та сервіси, які надають митниці ДФС та митні пости, необхідно також консолідувати на рівні єдиних територіальних органів ДФС. Для цього пропонуємо створювати спільні ЦОП, які надаватимуть не лише податкові послуги, а й митні. Така практика на сьогодні набуває значного поширення в країнах Європи. Наприклад, у 2014 році в Латвійській Республіці було створено перший єдиний адміністративний комплекс Державної служби доходів, який передбачає сучасні та зручні умови для клієнтів і службовців обох сервісів (податкового та митного) і, як наслідок, – надання всіх послуг ДСД в одному місці. Існування таких органів в структурі фіскальної служби спрощує доступ до сервісів, які нею надаються, підвищують якість обслуговування платників та зменшують видатки на управління ресурсами служби.

Висновки. На нашу думку, практика розподілу повноважень територіальних органів фіскальної служби є досить позитивною. Це дозволяє не лише обслуговувати окремі категорії платників податків в межах окремих територіальних одиниць, а й охоплювати територіальну сферу діяльності інших органів. Такий принцип діяльності територіальних органів ДФС сприяє також здійсненню комплексної контрольної функції щодо діяльності певних категорій платників та підвищенню ефективності адміністрування податків, зборів та інших обов'язкових платежів, які сплачуються цими платниками.

Тому в українському законодавстві необхідно передбачити можливість функціонування територіальних органів ДФС України не лише за територіальним принципом, а й за принципом «за видами платників», не обмежуючись при цьому конкретними територіальними округами.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Про утворення територіальних органів Державної фіскальної служби та визнання такими, що втратили чинність, деяких актів Кабінету Міністрів України: Постанова Кабінету Міністрів України від 6 серпня 2014 року № 311 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/311-2014-p/page>.
2. Звіт про виконання Плану роботи Державної фіскальної служби України на 2015 рік [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://sfs.gov.ua/diyalnist-plani-ta-zviti-roboti/166710.html>.
3. Ustawa z dnia 15 stycznia 2015 r. o zmianie ustawy o Służbie Celnej, ustawy o urzędach i izbach skarbowych oraz niektórych innych ustaw [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://dziennikustaw.gov.pl/du/2015/211>.
4. Про затвердження Стратегічного плану розвитку ДФС України на 2015-2018 роки: Наказ ДФС України від 12 грудня 2015 року № 80 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://sfs.gov.ua/diyalnist-zakonodavstvo-pro-diyalnis/nakazi-pro-diyalnist/63703.html>.
5. Projekt e-Podatki [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.epodatki.mf.gov.pl/projekt-e-podatki>.

УДК 342.98

**АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
УЧАСНИКІВ АНТИТЕРОРИСТИЧНОЇ ОПЕРАЦІЇ**

Опанасенко О.О., к. ю. н., с. н. с.

Військовий інститут

Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Стаття присвячена з'ясуванню змісту адміністративно-правового регулювання соціального забезпечення учасників антитерористичної операції, визначенню соціальних гарантій, які їм надаються, та водночас проблемних питань адміністрування надання таких гарантій. У статті також пропонуються шляхи вирішення цих проблемних питань з урахуванням сучасних правових реалій.

Ключові слова: антитерористична операція, учасники АТО, адміністративно-правове регулювання, соціальне забезпечення учасників АТО.

Статья посвящена определению содержания административно-правового регулирования социального обеспечения участников антитеррористической операции, определению социальных гарантий, предоставляемых им, и в то же время проблемных вопросов администрирования предоставления таких гарантий. В статье также предлагаются пути решения данных проблемных вопросов с учетом современных правовых реалий.

Ключевые слова: антитеррористическая операция, участники АТО, административно-правовое регулирование, социальное обеспечение участников АТО.

Opanasenko O.O. ADMINISTRATIVE AND LEGAL REGULATION OF SOCIAL SECURITY BY ANTITERRORIST OPERATION

The article is devoted to the definition of the content of the administrative and legal regulation of the social security of participants of the antiterrorist operation, the definition of social guarantees provided to them and at the same time problematic issues of administration of such guarantees. The article also suggests ways to address these problematic issues with current legal realities.

Key words: anti-terrorist operation, participants ATO, administrative and legal regulation, social security the participants ATO.

Постановка проблеми. Надання пільг, соціальних виплат, грошових допомог і інших видів соціального забезпечення завжди мало бути належним чином унормоване законодавством та забезпечувати необхідну соціальну підтримку тих верств населення, на які вона спрямована.

Останнім часом у зв'язку із соціально-політичною ситуацією, що склалася на теренах України, з'явилась ще одна категорія осіб, що потребує соціальної підтримки та соціального забезпечення, – учасники антитерористичної операції, які згідно із законодавством мають цілий ряд соціальних пільг і гарантій з боку держави на основі наявності у них відповідного правового статусу.

Проте саме отримання такого статусу та його використання в подальшому викликає найбільше питань як з точки зору теорії, так і з точки зору практики у світі адміністра-

тивно-правового регулювання даних правовідносин.

Ступінь розробленості питання. Питань соціальних гарантій військовослужбовців та учасників Антитерористичної операції (далі – АТО), у тому числі в контексті адміністративно-правового регулювання, торкалися у своїх працях О.В. Андрийчук, Є.М. Ващенко, О.С. Верба, С.І. Кропивченко, С.П. Кучевська, М.І. Литвиненко, В.І. Матюрін, Ю.В. Нікітін, С.П. Пасіка, Л.О. Петрова, С.Т. Полторака, О.С. Полякова, Т.І. Прокопчук, Р.Г. Рудь, В.В. Сокурено, О.М. Царенко та ін. Проте переважна більшість праць була присвячена аспектам соціального забезпечення військовослужбовців і не торкалась питань адміністрування його для учасників АТО, а адміністративно-правове регулювання соціального забезпечення учасників АТО взагалі окремо не досліджувалось.